

MÓRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politični i
kulturni tjednik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. V. Évf.

Márkisevei, 1926. július 4.

Broj 27. Szám.

Sovinizma rána szôdba.

Vszigdár szmo neprijátelje ráznoga csinênya, kí sze delajo na národa skodo, z szami szebicsni námenov, mogôcse vecskrát preszégavsi 'znôro postene pôti. Témbôle szmo pa prôti tisztoimi, csi, da sze csinitelom táksi hûdobij na nojête sztôpi, sze za národnyáke imentûjejo i sze zgovárjajo, da szo csiníli tó: pro Pátia. Tó szo navêkse nevarni lûdjé, sviháki prve vrszte, kí csi sze rávno za národnyáke krsztijo, nê za domovino, nego bole za szvoj haszek sze vrêje na tákse csinênye, csirávno szo ga mogôcsi indirektno doszégnoti, i sze ga poszlûzijo pod krôvom drûzbeni szkûpni rázni imén. Prôti táksim drûzbeno z'ivlenye pôti more bidti, nyí zagovore zavrcsti, nê z-sovinizma vervajôcsimi ocsmi je kakedno zagovoriti na skodo cêloga národa.

Pred krátkim sze je godíla edna velka aféra na vogrszkom, falzificêranye francuzki pêneze, pod vodsztvom bivsega minisztra prehráne herceg Windischgraetza i pod vodsztvom nájvisjega policajszkoga kapetána Nádosdy-já. Gda je tá hûdobija na szvetlo prisla, szta sze tak nyidva, kak tûdi vszi nyidva kompányoni branili z-tém, da szo csiníli tó z-szamoga patriotizma. Ka je tó nê isztina, nego poszvedocsi trdítvi pokvarjene dúsnevészti denésnye buržuázije, je szvetlo kak beli dén. Csirávno, ka szo oni za patriotizem miszlili tiszto propagando, stera sze dela za grehapuno, gnílo Habsburg-ázijo, je gvûsno, ka telko za szebicsnoszt kelko za tiszte, ár je tûdi nyí obsztoj od-tiszti odviszen.

I gda szo tê té zgovor nûcali, naj sze zákona szigurni paragrafov z-ognejo, ali koncibár olehkôtijo, té szo násztran djáli tiszto dúznoszt do szvojega národa, kí nyim dobrôta velí csiniti z národom, vsze národí szo skôdili na zvûnaj. Tó, i nyí obszôd-bo szo pa nasi politiki i bole političsno ekszponêrani lísztí i národnyáki vzéli za tragicšno, obszôd-bo za previsziko i ka vecs, cêlo aféro za drzávno. Tó szo tê z-sovinizma okôv glédali i csiníli rávnotak na skodo nase drzáve národa, kak tiszti „patri-

oti“ za tiszto národa skodo. Obôji szo zakûrili med obema drzávoma vraznístva ogen, kí zalacsûje 'ze itak prevecs zázeljeni mër, konszolidácijo i vérsztvene trgovszke prijátelszke odnosáje. Tó je trplênje národov, kí szo nedúzni, zavolo nisterni trdoglávni lovcov za szebicsne cile.

Ka je sovinizma szôdba vecsinoma nepravilna, tó je 'ze vecskrát dokázano. Ka je pa tûdi i tû nê, naj szlûzi v dokáz szledecse: Vogrszki magnát je tûhinszke pêneze falzificêrao, i je dôbo zatô z kompányonom

ednáko trí leta zápora. Tó sze je nasim sovinisztom premalo vidlo i szo nê za szebicsni cílov csinênye vzéli, nego za vogrszko aféro. V zagrebi szo pa za nasi domácsi pêneze falzificêranje, szamo edno 'zenszko obszôdili na trí lêta, ednoga pa na dvê leti, drûge pa od stiri do oszem mészecov zápora. Tó je vsze i szo tê brez komentára opíszali nasi lísztí.

Táksa je sovinizma rána ino venkrajíva szôdba, za stero szamo národí morejo trpeti, nigdár pa nê poszamezni csinitelje, krívci.

Katonai diktatura Portugáliában.

Da Costa tábornok kiáltványt intézett a nemzethez, amelyben kijelenti, hogy minden államhatárat a diktatura kezében összpontosít. A tábornok az összes állami hivatalokat megszünteti, felosztatja a főváros tanácsát és községi képviselőtestületét, amely-

nek helyére a katonai közigazgatási szakértőket állít.

A legutóbbi összeesküvés résztvevőit, köztük igen sok politikust az Azori-szigetekre száműznek, hozzátartozóiknak azonban megengedik, hogy kövessék őket.

Számos halottja van a kolozsmegyei árviznek.

Tegnapelőtt hatalmas forgószél kavarta fel az árterületeken fekvő községek vizeit. A havasokból lezuduló szennyes ár tönkretette a vetéseket. Tövestől kicsavart fák, hatalmas gerendák torlaszolták el minduntalan az utakat.

A kolozsmegyei Magyar Lóna községben a Lóna-patak, amely emberemlékezet óta nem lépett ki a medréből, most hatalmas folyamává dagadt. Este is olyan gyorsan jött az árvíz, hogy a lakosoknak lámpát sem volt idejük gyújtani. Csak azt vették észre, hogy megindul a ház és megindulnak az istállók, ahol kétségbeesetten bôgték a bent-szorult állatok. Állandóan újabb és újabb vízbefúttakat találnak. A magyarlónai berkekben a sás között egy asszony holttestét találták, még holtan is karjában

szorongatta csecsemőjét. Pár lépéssel lejjebb akadtak rá a falubeli kosárkötő feleségének holttestére, akit házával együtt két kilométer távolságra sodort magával a víz. Kolozsvárról a városi tanács tűzoltókat küldött ki a lakosság segítségére, de az öt tűzoltót még Szászfenes községben elfogta egy élelmes kereskedő, aki a pincéjéből pumpáztatta ki velük a vizet és így tovább nem jutottak. Magyarlóna község kára harmincmillió leit tesz ki, de ez még nem a végleges kárbecsítés.

Az árvíznek az utolsó jelentések szerint négy újabb halottja van, mert ráakadtak Dandos János magyarlónai gazdának, feleségének, leányának és anyósának holttestére, akik szintén az ár szennyes hullámaiban lelték halálukat.

Je vsze mogôcse?!

Szlûzbeno letosnyi sztrameni pridelek szôdijo kak prevecs dober. Csi sze té dober pridelek pri zelénom sztôli vidi tak dober tó nevemo vendar je pa na pôli zaisztino 'za-

losztno poglédnoti na dolipováłano szilje, kí je tak vu zemlô vdárjeno, ka odtoga escse i zdaj nanyô pridôcsega vnogoga de'z'dza do konca szprneti more. Csi je tó szamo prinasz v Prekmurji tak tó nevemo, znáno pa tó, ka sze za letosnyega pôva

volo pritozûjejo tûdi i v Bácski i Banáti. Záto sze hváliti z dobrim pôvom, naj zvûnszke drzáve verjejo v dinára bôgsoj vrêdnosztí, je pokvarjeno delo té, gda na drûgoj sztráni je dobro znáno, ka za podigávanye dinárszke vrêdnosztí Narodna banka interveniera, ergo je podigávanye mechanicsno. V notrányosztí drzáve je pa tó hváljený z dobrim pôvom — podigávanye dácse, ár tá hvála dá povôd dávcsmim oblásztvam za predpiz vékse dácse. Tá hvála je na trí sztráni blagoszlov za kmete, ob stirtin sze pa itak more sztarati zavolo bôznoga pridelka. Ali nikak neszmemo csûtiti ka szmo v kmêtski drzávi?

Krivicsna dácse. 'Ze pred pár létmi szmo písztali, ka szmo mi Prekmurci i Slovenija szploh preobdácse ni i tó krivicsno, po krivici prilízlivi búrokrátov, kí tak na nasi kôzaj scsêjo pridti do postenyá, do kaksí zláti krízecov. Té szo nam gúcsali medtêmi nisterni ka mí szamo lûdsztvo mesamo i hecamo. Evoga, zdaj pa naj potrdijo broji ka szmo mí isztino meli! Lajnszko, 1925. leto je drzáva treszeti (30) procentov vecs dohodkov mêla, kak je pa tá v beográdi v proracsun bilô vzêto. Nameszto predpíszani 1 miljárd 469 miljónov 652 jezero 157 dinárov dávkov je poisztini notripíteklo 1 miljárd 922 miljónov 306 jezero 754 dinárov, ergo 352 miljóna, 654 jezero 597 dinárov vecs, po procentaj pa 30% vecs. Csi vzmemo ka je Slovenija financsna uprava 160% vecs porcije pobrála kak je na Slovenijo v beogradi navrzeno bilô, té sze nikak nemremo csûdúvati csi nam vérsztvena kríza pri ôknaj rogácse, Prekmurje kôdiski bot jemlé v rôke steromi bôde vodja — Slovenija. Gda kôdisko Slovenijo priszili eden nacselnik ljubljanske financsne delegácije natô ka nameszto 44 miljónov 110 miljónov dinárov dácse predpíszije, té szí moremo miszliti kelko more trpeti zatô Prekmurje, kí nêma zagovorníka, Záto hvále od národa naj necsákajo táksi goszpôdije, ár je niti z Beograda nedobijo, nego sze szmejêjo táksój ausztríjszkoj „prevernosztí“.

Ka bi gúcsali v M. Soboti, csi bi té policaj rojeni Prekmurec búo, steromi szo v tork na gojndno pod gosztanyôvjom »gumibot« odneszli, gde je na sztolicí pijen zászpaó? Erkli bi: „tô je pijána, nezavûpana Prekmurszka barába.“ Ka pa zdaj právjio tiszti kí szo ga za policaja protezêrali? Tó szmo radovedni! Lepô sze sztrázijo méno szpávájôcsi sztancsarje!

Uradno poročilo o škrlatici v Prekmurju.

Nekateri listi so v zadnjem času o škrlatici v Prekmurju priobčili deloma netočna, deloma pretiravajoča poročila.

Da bo javnost pravilno informirana, naj služijo naslednji uradni podatki:

Minulo jesen je škrlatica razsajala v sosednem Medjimurju. Domnevno po živinskih trgovcih prenešana v srez dolnjelendavski, se je tu zaradi goste naseljenosti prebivalstva v zimskih mesecih neopazeno razpasla ter dosegla svoj višek v maju 1926 s 47 slučajev obolenja. Pojavilo se je tudi v mursko sobotsko, vendar se jo je tu posrečilo zatreti. Septembra 1925 je bilo v srezu mursko-sobotškem 12 slučajev obolenja, januarja letošnjega leta 4, februarja 1, marca pa že noben slučaj več.

Ker so bile vse ukužene hiše strokovno desinficirane in so se tudi sicer podvzele vse potrebne zdravstveno-policijske mere, je iskati vzrokov ponovnem pojavu te bolezni v mesecih april, maj in juni letošnjega leta v ponovni infekciji.

To pot se je bolezen takoj ob pričetku pojavila v dokaj resni obliki. Zdravstvena oblastva so epidemiji posvetila vso pozornost. Ker ni bilo upati, da bi se bolezen učinkovito zajezila, če se bolniki puščajo domači oskrbi, se je odredilo prevažanje bolnikov, in to ob spremstvu desinfektorjev, mursko sobotsko izolirno bolnico. Izdale so se stroge kontumacijske odredbe, v zdravstveno policijsko službo je bila vstavljena ojačena žandarmarija, ustanovile so se v okuženih krajih občinske straže da kontumaciranim domovom donajajo živila, oskrbujejo živino in obavljajo druga najnujnejša dela. Končno se je moralo do nadaljnega ustaviti tudi shajanje vernikov k službi božji v nekaterih cerkvah, ki so se nahajale sredi najbolj okuženih okrožij.

Do 27. junija t. l. je bilo v mursko-sobotško izolirno bolnico pre-

peljanih skupaj 141 bolnih otrok, od teh 62 iz mursko-sobotškega, 79 iz dolnje-lendavskega sreza. Od teh jih je do 27. junija t. l. umrlo 8.

Kot najuspešnejše sredstvo pri zatiranju epidemije se je izkazalo koncentriranje bolnikov v izolirni bolnici. Ko se je moralo računati z možnostjo, da izolirna bolnica utegne postati premajhna, je higijenski zavod v Ljubljani s pomočjo Rdečega križa poskrbel, da se je postavila zasilna bolnica v obliki Deckerjeve barake. Če bi tudi ta poslala pretesna, se je v pomanjkanju drugega primerne prostora rezervirala še gimnazijska telovadnica v Murski Soboti, s katero pa se je od vsega početka računilo le tedaj, če bi epidemija zavzele katastrofalen obseg.

Med tem pa so že izdane kontumacijske odredbe v zvezi z delno omejitvijo prometa pokazale uspeh. Tudi uvedbi sistematičnega imunizatornega cepljenja se je zahvaliti, da epidemija v zadnjih dneh vsaj več ne napreduje in da se trenutni položaj sme označiti kot stacioniran.

Mnogo truda se je moralo pri tem posvetiti pouku prebivalstva, ki je sprva opasnost bolezni podcenjevalo in z nezaupanjem sprejemalo odredbe in navodila zdravstvene služ-

be. Tudi je bilo zlasti v raztreseno ležečih hribovitih krajih težko nadzorovati točno in vestno izpolnjevanje izdanih ukrepov. Osobito proti prevažanju bolnikov v izolirno bolnico je bil v prvem času odpor velik. Tako so se pripetili slučajji, da so matere bolne otroke poskrile v druge vasi, ko je sanitetni evto z desinfektorjem prišel po nje, da jih preda zdravniški oskrbi. Naravno da se je tudi zatiranje cerkve ponekod tolmačilo krivo ter izzvalo neopravičeno kritiko, dočim so drugod cerkvena predstojništva, svesta si izrednega položaja, ko so zapazila pretečo nevarnost, sama ter iz lastnega nagiba do nadaljnega ustavila skupno službo božjo, še preden je došel tozadevni oblastni ukrep.

Obrazloženim okoliščinam je pripisati, da je doslej dognano število smrtnih slučajev izven izolirne bolnice, razmeroma veliko. Doslej je uradno ugotovljenih 75 takih smrtnih slučajev. Vendar je v tem številu brezdvomno izkazanih tudi več slučajev otrok, ki so podlegli gripi, ker je bila v Prekmurju istočasno močno razširjena tudi ta bolezen.

Maribor, dne 28. junija 1925.

Iz pisarne velikega župana mariborske oblasti.

Katonai lázadás Spanyolországban.

Spanyolország területén katonai lázadás tört ki.

A valenziai helyőrség fellázadt Primo de Rivera ellen. A kormány Madridból csapatokat akart küldeni a rend helyreállítására, azonban a csapatok megtagadták az engedelmességet és vonakodtak utrakelni.

Madridból és az ország többi városából sok magas rangú tiszt utazott Valenziába, hogy a katonai lázadás élére álljanak és így a felkelés komoly aggodalmat kelt a kormány körökben.

Véres összeütközés a ljubljana rendőrség és az orjunások között.

Hétfőn délután Ljubljana városában véres összeütközésre került a sor az orjunások és a rendőrség között.

Az Orjuna hívei az Olaszországgal kötött beogradi konvenciók ratifikálása alkalmából tiltakozó mitinget rendeztek és a

tömeg az olasz konzulátus elé vonult, ahol a rendőrség megakadályozta, hogy a tüntetők a konzulátus épületébe behatoljanak. Közben összeütközésre került a sor a rendőrség és a tüntetők között, amelynek során az orjunások részéről hárman valamint öt rendőr súlyosan megsebesült.

Ljubljana városában nagy az izgalom a hétfői események miatt.

Kiujultak a harcok Marokkóban.

A marakkói fronton az utóbbi napokban kiujultak a bandaharcok.

A francia hadvezetőség megállapította, hogy a fölkelőknek új vezére akadt, aki már át is vette Abd el Krim örökét.

A fölkelő csapatok az egész vonalon lelkesen csatlakoznak az új vezérhez, aki komoly és megszervezett támadásokat készít elő a franciák és spanyolok ellen.

A legújabb jelentések szerint a front valamennyi szakaszán komoly ütközetekre lehet számítani.

POLITIKA.

A parlament tétlensége miatt a politikusoknak elegendő idejük jut arra, hogy a közelálló választásokra talajukat előkészítsék. Anyag is elegendő jut ezen célra, különösen az ellenzéknek. Az ellenzék még azokért a konvenciókért, szerződéseikért stb. is a mai kormányt üti, miket még az 5 kormányzatuk idején ők kötöttek, de a mai parlamentáris összetétel mellett kerülnek a ratifikálásra, ami már csak formalitás. Tehát „könnyű az ellenzék munkája.” — Az ellenzék új választásokat követel s határozott állást foglal a parlament elnapolása ellen. — Jovanovics Ljubát a

A vőfény.

(Rajz az alföld népies szokásaiból.)

Irta: K. J. (folytatás.)

Ne tántorogjon hát most előttem
Mert a nyakát könnyen leforrázom
Vegyék el kezemből ezt a meleg
Mert ujjam rajta már tovább el
A hátam mögött is, vagy husz
Azoknak kezét is süti igen nagyon...

— No hát öcsém csak add errébb! — szól közbe a násznagy — aztán hozz több ételt és beszélj kevesebbet. De a vőfély erre nem hallgat; azért is még többet kadenciáz minden tál ételnél, sőt még áldomást is iszik az örömapa és örömanya egészségére s a fiatal házasság boldogságára.

Végül a vacsora alatt még egy kis rádásrygmust is megereszt a szá-

kácsné érdekében, ki a főzés közben megégette a kezét s a sebet nincs mi-ből gyógyítani:

Tehát jó uraim, most erszényt
Kis bankót, nagy bankót, tányérra
Ekként orvosságra neki pénzt
Hogy mérges sebei hamar gyógyul-

Vacsora után újra táncra kerekedik a fiatalság, míg a menyasszony fejét bekötik, s ha ez készen van, kezdődik a „sortánc”, a melyben csak a legközelebbi atyafiak táncolnak sorban egy-egy nótát a menyasszonnyal. A sortáncot a vőfény rendezi, a násznagy parancsol s a kit „kikövet” annak „muszáj” egyet fordulni a menyasszonnyal. Míg a sortánc tart, addig a fiatalság — nehogy unja magát — a szomszédban (fordulbalhát) s egyéb népies mulatságot rendez magamagának, vagy tambura-szóra táncol; de a

vőfény csakhamar „szabad a tánc” szavakkal ismét visszahívja őket s aztán zavartalanul járják kivilágos kivilágosig.

Ilyen a vőfény élete, s ha itt vége a lakodalomnak, hétfőn újra kezd, táncol keddig aztán „tyukverőbe” megy szerdán meg újra lakodalomba, míg egyszer csak neki is „beföllegzik”, — valami hamisszemű nyoszolyólány a menyasszonya lesz s aztán már neki kell gondoskodnia, hogy ki lesz az ő vőfénye ???

(vége.)

GYULÉKONY KEBLEK.

Gyulékony keblek, hő szívek
Hol éj és napiény küzdenek,
A földivel hol ég s pokol,
Dicső és ocsmány egybefoly;
Hiába köny és sóhajok,
A végzet átka rajtatok.

Ha győz a földi indulat,
A vad gyönyör mit ér, mit ad?
Egy perc — s a lázas vér kihűl,
A csalfa mámor elrepül,
S a szívbe kinok pokla száll,
Gyötrelmebb mint száz halál.

S ha földi vágyak s kéjelek
Az égi a győzelem,
A hosszú, kínos harc alatt
A vergődő szív megszakad,
S a küzdelem mig véget ér,
Száz égő sebből csorog a vér.

Gyulékony keblek, hő szívek,
Örök vergődés részetek,
Mámorra kin az ébredés,
Mámorra kin a küzködés, —
Csak azt nem vérzi kin nyila,
Ki mindig józan, vagy soha.

T. László

radikálispart kivált tagját a király kihallgatáson fogadta, mihez az ellenzék különböző kommentárokat fűz, s ennek a politika jövő kialakulásához nagy fontosságot tulajdonít. Jovanovics mérsékelt, megegyezéssel radikális csoport-hoz tartozik. — Radics a net-tuni, olaszországgal kötött megegyezés atyjának Pasics-ot nevezi. Radics különben legutóbb élesen támadja Pasicsot minden oldalon, ami ismét hamarosan fogja magát megboszolni. — Pasics karlsbadi üdüléséről különböző hírek vannak elterjedve. Egyes hírek szerint Pasics egészségi állapota rosszabodott. A cseh köztársasági elnöknel tett látogatása után rögtön ágyban fekvő beteg lett, amitt megerősíteni látszik Pasics fiának Rade-nak apjához való hívása. Radikális-part cáfolja a hirt. — Igazságügyminiszter nyilatkozata szerint az illetéktörvény módosításánál a bírósági illetékek leszállítására tekintettel lesznek. (És vajjon a többi miniszterek nem gondolnak az illetéktörvényt odamódosítani, hogy legalább legyen nem csak illetéktörvény neve de formája is? Bizony a zavart és érthetetlen mivoltából jó volna átreformálni.) — Orosz szovjet kormánya éles támadást intézett anglia ellen, a parlamentben elhangzott orosz ellenes vádak miatt. Az angol kormány ugyanis azzal vádolta az orosz kormányt, hogy pénzzel látta el a sztrájkoló angol munkásságot. — Lengyelországban a szocialisták gyűléseket tartottak a választási törvény és alkotmány módosítása ellen. Egy ily gyűlést mely tüntetésé fajult, a rendőrség szét akarta zavarni, de a munkásság ellentállt. A rendőrség sortűzet adott. Három munkás meghalt, tizennégy megsebesült. — Németországi fejedelmi birtokok kisajátítására vonatkozó népszavazás negatív eredményéből kifolyólag, a törvény parlamenti meghozatala nehézségekbe ütközik, úgy annyira, hogy kormánykrisist fog előidézni, hacsak a pártokkal meg nem tud egyezni.

Glászi—Hirek.

Párgovorênye.

Stevan: Eh v tiszto nyegovom lépom borovjê, da je pa nevolen 'zitek natom pûklavom szvêti!

Miska: No ka je té Stevan? Niti sze nepoklonis szôszedi tak rano vgojdo csi ga zaglédnes?

Stevan: Dobro jûtro Miska szôszed! Csirávno szam tamtá prôti tebi glédao, szam te nê napamet vzeo.

Miska: Bôg dáj Stevan: Ka szo ti escse izda meglene ocsi od szpanyá. ali sze ti tak bo'zno szenyalo, ka sze 'ze csemeris?

Stevan: Idi nikam! Cslovek plá-

csa tó drágo porcijo, obsinszke dokláde, pa szi miszli ka lêko méno szpi, miszlécs ka na vsze pázijo policaji, ki szo zatô dobro plácsani, zdaj pa gledaj tó, ka szo mi po noci odneszli plûg pa koca, i tû, odtéc na gledali v szredini várása.

Miska: Ja vem pa je policaj ne za tóvaje szamo csi bi ogen vdarovô gde.

Stevan: Persze, persze ka za ogen. Ponocsi szo szi tûdi gaszili ogen, i tó z likórami pa z spriccerami v kavarni. Zató je pa moj plûg z kôcami tûdi navôke — pogaseni.

Miska: Ka tó právis, jesz tebé nerazmim

Stevan: Na nerazmis. Te pa nevês, ka je té nôvi policaj, té stajarec, kak ie pri Heimari vrêcsa noszo, ponocsi od likóra pa od niksi spriccerov tak pijen grátao, ka je pod gosztanyôvjom na sztolici tak trdo zászpaokak kosztan i szo escse i gumibot odneszli odnyega.

Miska: Á idi nikam tó szam escse ne csüo.

Stevan: Kak bi csüo csi szi escse zdaj sztano, tó sze je pa vezdaj v gojdo godilo. Malo prvlé mi je pripovedávao Gyûri szôszed celo delo. Tak je lêko vkrádjeni moj plûg pa kôca.

Miska: Kak pa té tó mogôcse. Gdé i kak sze je mogao tak zapojiti? Ali je tó tûdi mogôcse i szlobôdno?

Stevan: V kâvéházi. Tam je nikák sztrelo v plafon, té je pa miszlo ka je sampánija dúnola, tak je bêzo notri tam szo nyemi nalejali vszevkûper, pa sze je nalejao. Szlobodno! Hm. Znás ka je tó nê Prekmurec z rodjenyom, tomi je vsze szlobôdno.

Miska: Ka de pa k tomi gerent pravo? Znamkar nyemi vódá szlobôdnico, ka lêko dale vrêcsa noszi.

Stevan: Té pa je vrêden drûgoga?! Escse mo jesz moj plûg pa kôca proszo od várása nazáj küpiti csi tákse policaje gori jemlé

Miska: No tó je szmeha vrêdno. Idem zvedávat taki kak sztojî tó delo. Tó je pa blamá'za!

— Gde bôde posta? Té csasz, 'zalosztno ali isztina, sze posta v M. Szoboti nebôde zídala. Tomi je vzrok vecs okolnoszti, najbole pa to, ka sze za Prekmurje vláda brigati — nema vzroka, pêneze rájsi v drûgom meszti ponûca, tam, gdé szo lûdjé tûdi zanyô. Z-Cífrákove híze sze priszeli posta v g. Čeh-a záté poszel prípravno nanôvo zídani lokál i kak szmo tó zvedli, je 'ze zatô potrêbna pogodba potrdjena.

— Vojni invalidi. Na izrednem občnem zboru udr. voj. inv. ki se je vršo z dne 6. junija v Ljubljani se je na prošnjo tukajšnega krajevnega odbora odobro kredit v zneski 50.000 jezero din. brezobrestno posojilo za prekmurske agrarce invalide, ki so dobili stavbišča in si tam delajo hiše. Ki šče več znati naj opita v krajevnem odbori. Odbor.

— Posztajališče v Dekle-zovji, ki je bilô, kak szmo tó 'ze píszali, od minisztersztva dovoljeno, sze je 'ze goriposztavila i za pôtniski obracsáj odprêto.

— Sarlach v okraji M. Szobota, ka sze zvê tó od szlûzbenoga komûnikeja vel. 'znána Mariborszke oblászti, 'ze popûcsa z-szvojege nevarnoga sürjenyá. Vendar sze nyê nê zavûpati, ceplenyé naj proszi vszáká obcsina, ki ne kosta nikaj.

— 'Zétev v Prekmurji, na 'zaloszt kmeta, sze je zacséla v szrêdo, jun. 30-ga z 'zitom (r'z), jecsmen (jeszenszki) je 'ze prvlé zacsnyeni. Kmeti na 'zaloszt právimo zató, ár je v trôsti kmet mocsno vkanyen, dé'zd'zovje, ki je v zâdnyem vrêmeni na dnêvnóm rédi, pa kmeta do vcágnoszti szprávi. Na i tó naj bôde fundament za veliko dácso, prázna, szprehnyena szlama?

— Sarlach i cerkevna szlûzba. Po mocsnom rászürjenyê sarlacha v Prekmurji, naj sze národ nedotika medszebov i tak nesûri bole epidemijo, je v nisterni faraj oblászt zaprêti dála cêrkvi. Csi je tó namesztno, od-toga nam niti gúcsati nê trbê, je szamôrazmeto. Nemremo pa odobrávati tiszto posztôpanye, ka bi sze táksa odrédba nê naznánye dála prizadete fare verszkomi pasztéri, ki bi lûdszti tó naznánye dao i je tak poméro. Skodlivo je v vszákó formo, ka k bo'zój szlûzbi vkûperszprávlene lûdí, brez vszákoga znánya, 'zandermerija rázno plôdi.

— Sarlach Prekmurjében, a maribori főispán által kiadott s mai lapunkban szlovén nyelven lekôzölt hivatalos komûnké szerint megállapodott, mely a szigoruan vett egészség-rendôri intézkedésnek és oltásnak köszönhető.

— Uj vasuti megálló. M. Sobota—ormo'z i vasutvonalon, a forgalmi miniszter rendeletére Pušencin uj megállóhely nyílt meg. Kiváncsiak vagyunk, hogy hány-szor lesz ez a megálló összetévesztve Pučinci állomással, amely község három-féle néven van ismerve.

— A gumibot. A vidovdantól hangos kâvéházi idilektől kivette részét M. Szobota rendjének fő-főre, a stájer származású Márton nevű községi, vagy ha úgy tesszük városi rendôr. Tette ezt azonban „szolgálati uton“, mikor a békés polgárok nyugalma-ra vigyázni kötelessége volna. A garatra öntött alkoholtól mámoros fővel a gesztenyész padján tovább teljesített szolgálatot — alva, mit egy a rendôrnel is ügyesebb egyén felhasználta, s a rendôr kardját helyettesítő gumibotot eltüntette. Rend és béke így biztosítva van...

— Károlyi Mihály az Európa Egyesült Államokról. Az Emberi Jogok Li-

gájának brüsszeli nemzetközi értekezletén gróf Károlyi Mihály felszólalásában kijelentette, hogy a magyar emigránsok azért vonakodnak belépni a ligába, mert ha ez megtörténne, a magyar kormány megtorló intézkedéseket tenne holott az emigránsok amúgy is ki vannak téve a magyar kormány üldözésének. A konferencia foglalkozott az Európai Egyesült Államok kérdésével is, amivel kapcsolatban Károlyi Mihály kijelentette, hogy addig lehetetlen az Európai Egyesült Államok megeremtése, amíg Magyarországon és Olaszországban fasiszta-kormány van uralomon.

— A korrupciós ügyek kivizsgálására kiküldött parlamenti bizottság ülése. A korrupciós vádak kivizsgálására kiküldött parlamenti bizottság hétfőn délután az ünnep ellenére is ülést tartott, amelyen az adamstali gépgyárnak a közlekedésügyi minisztériummal folytatott levelezését tanulmányozták. A gyár számláinak kifizetéséért Pasics Rada ugyanis állítólag nagy jutalékot kapott. Az ügy tárgyalását kedden folytatják.

— Románia éles tiltakozása a csehszlovák agrárvámok ellen. A kormány gazdasági bizottsága csütörtöki ülésén a csehszlovák agrárvámokkal foglalkozott, melyekkel szemben éles tiltakozását fejezte ki. Utasította a kormány a külügyminisztériumot, hogy járjon el a csehszlovák kormánynál és jelentse ki tiltakozását az agrárvámok ellen, amelyek a legnagyobb mértékben sértik Románia érdekeit.

— Mohácsi huszezer holdnyi terület elárasztással fenyegeti a Duna. A Duna csütörtökön 6.80 méterig emelkedett. További husz centiméteres emelkedés esetén a vizár ellepne huszezer hold bevetett területet. A veszélyterületre mérnökök és munkáscsapatok szálltak ki, hogy a gátakat megerősítsék.

— Egységes kataszteri törvény készül. A kataszteri főigazgatóságban a napokban konferenciát tartottak a kataszteri szakértők részvételével. A konferencián megszövegezték az új kataszteri törvény tervezetét. Az új törvény az egész ország területén egységes lesz és nagyrészt megegyezik a Vajdaságban érvényben levő kataszteri törvény rendelkezéseivel.

Razpis tečaja.

Verska občina v Pečarovci, pri Sv. Sebeščani razpišuje delo pri dogradnji stolpa (törma) pri farnoj cerkvi istotam. Ponûdniki naj se osebo javijo 11. julija t. l. v šoli, šteroga dne se pogodba sklène.

CERKVENI ODBOR
Pečarovci.

MURSKA SOBOTA

főutcáján, SOČIČ kâvéház mellett, **üzlethelyiségnek** alkalmas 2 szoba és raktár **kiadó.**

Krcsma

tûdi z za trgovino prípravnim lokálom ino z sztanûványszkov hí'zov, pri vélkój ceszti, pô vóre od M. Szobote sze zavolo sztaroszti **z-árendedá.** Vecs sze zvê pri: FRANC DOMJÁN Vescsica p. M. Szobota.

Z-haja vszako nedelo Napreplacilo za fr-
tao leta v domovini: 15 Din. zvun SHS.,
18 Din. v Ameriko 20 Din. Cena anonc
za □ cm: med textom i izjave i poszlano
1:50 Din reklame 1— mali oglaszi 0:70 Din.
i davek. Pri vecskrat popuszt.

Rokopiszi, kisce ne szhranijo i ne vrnejo sze
poszlajo:
Reditelsztvo i opravnistvo Morszka Krajina
M A R K I S E V C I br. 20. posta MURSKA SOBOTA.
— Postni csekovni racsun broj 12980. —

Keziratok, a melyek nem adatsuk vissza, ide
kuldeendok:
M. Krajina szerkesztoség v. kiadohivatal
— Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap Előfizetési ára
negyedévre belföldön 15 Dinár, külföldre
18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm-
ként: szövegközt és nyíltér 1:50, rendes
1—, apróhirdetés 0:70 Din és az illeték-
Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

Sertésragályok elleni oltásokról.

Irta: NEMES állatorvos, M. Sobotán.

A sertésmész 1—21 napi lapan-
gás után jelentkezik. A tünetek olya-
nok mint az orbáncnál voltak, külö-
nösen, ha hevenyész a fellépése, amely
12—48 órán belül halálos. Ha lassubb
a lefolyás, a sertések tüdőgyutadásos
nehézlégzést, köhögést, hörgést kapnak,
de többi tünet olyan mint az orbánc-
nál. Huttalantás; tüdőmájásodás, az
igen hevenyész esetekben negativ.

Ha (leginkább kis malacoknál)
kronikus lesz a baj, az állatok hete-
kig sorványodnak, köhögnek. A tüdő-
ben elhalásos kemény alaktalan sző-
vetrészeket találunk.

Jólképzheteti a szives olvasó,
milyen nehéz még tapasztalt állator-
vosnak is a betegség nevének megál-
lapítása, különösen ha kétféle betegség
egyszerra jelentkezik egy állaton. (Ezt
nevezik vegyes fertőzésnek). Ilyen eset-
ben beteg állatot kell látni, boncolni
sőt néha bakteriologiai intézetbe kül-
deni a hullát vagy annak belső részeit,
hogy lulyec diagnózist lehessen fel-
állítani.

Ezek után mindenki értheti, hogy
a sertésorbáncos oltás utáni elhullások
rendszerint más betegség miatt jelent-
keznek. Hála Istennek nekem eféle ba-
jaim még nem voltak!

Hogy az orbánc ellenes oltás
siettetli a sertésspesztis vagy esetleg a
sertésvész sőt az orbánc kitérését,
amely az állatban telán már napok óta
lappangot, az bizonyos. Ennek okát
köznap ki fejezésekkel könnyen érthe-
tővé teszem: A tudósok arra a tapaszt-
alatra jutottak, hogy a tartós oltás
utáni 3—5 napig az oltott állatok el-
vesztik a természetes normális ellen-
anyagokat ellenálló képességüket, ame-
lyel minden egészséges állat rendel-
kezik. Tehát ezen időben kb. 5 napig
a szövetnedvek (a vér, az epe, a has-
nyát, a vizelet, a köny, a nyirom stb.)
nemcsak, hogy nem tartalmaznak még
új immunanyagokat, védőanyagokat,
hanem megfogynak sőt elfogynak azok
a természetes, talán az életben elég-
szer történt apró sebzések tüdő- és
bélfertőzések (férgek) következménye-
ként keletkező védőanyagok is, mely
körülményt csak egyszerűen ellenálló
képességnek nevezik. Ezt az időszakot
elnevezték a tudósok »negatív frázis-
nak«. Az állat ezen negatív frázis
alatt fertőzéssel szemben nem tud vé-
dekezni; sőt azon betegségre is fogé-
konyabb, amely ellen oltva lett. Mi
sem érthetőbb, hogy ezen negatív
frázisban a fertőzött állatok baktériumai
minden ellenálló erő híján vígan el-
szaporodnak, elhatalmaskodnak és az
állatot az oltási naptól számított 8—12
napon belül elpusztulnak.

Ilyen esetekben jogtalanul disz-
kreditálva lesz az orbánc elleni oltás,
de az állatorvos is. Holott a főbaj ab-
ban rejlik, hogy a sertéstulajdonos
nem akkor oltatott, amikor a sertései
még egészségesek voltak, hanem, ami-
kor 1—2 már leöletett, elhullatott,
tehát az állatok már fertőzve voltak.
Ha ilyen eset a »tudalékos« ember
fülébe jut, dobra veri. Beszélhetsz az
ilyen gazdának lyukat a hasába, még-
ha maga a tudós magyarázgatná a

dolgot, még sem engedi a sertéseket
beoltani.

A megértelmezett eseten kívül,
még sokféle komplikáltabb esetek is
vannak, de ezeket mind köznyelven
leírni, megmagyarázni nem lehet, mert
azok megértéséhez bőséges tudományos
ismeretekre van szükségük és ezért
röviden csak annyit tanácsolhatok:
fogadjatok szót, higgyetek és segítve
lesz rajtatok. Az orbánc elleni oltáso-
kat az egész világ tudósai ismételt
megvitatták, számtalanszor kipróbálták
sok ezer ellenőrző vizsgálatokat tartot-
tak, hasznosnak ismerik. Az államok
sem engednék meg az oltásokat, ha
azok hasznosak nem lennének. Vége-
zetül tanácsaimat kérem figyelmükbe.

(folyt. köv.)

VÉRSZTVENO.

Zvišanje mezdnih razredov v splošnem zavarovanju!

V delojemalskih vrstah se je po-
novno povdarila potreba, da se mezdni
razredi v splošnem zavarovanju pre-
uredel, da ne bo gospodarsko občutne
in bistvene razlike med dejanskim za-
služkom in zavarovalno mezdo in pod-
poro. Občutnejša razlika se je poka-
zala posebno v najvišjem mezdnem
razredu, kjer so se odmerjale dajatve
in seveda tudi prispevki po najvišji
zavarovani mezdi, ki je znašala doslej
Din. 40.— dnevno. Vsled tega je nujno
porasla razlika med dejanskim zaslu-
žkom in z nakazanimi dajatvami.

Zato je ravnateljstvo osrednjega
prada za zavarovanje delavcov v Zag-
rebu predlagalo ministru za socialno
politiko, da se najvišja zavarovana
mezda poviša in vsaj deloma prilagodi
dejanskim razmeram. Minister za soci-
alno politiko je z naredbo broj 380 od
9. aprila 1926, razglašeno v Uradnom
listu ljubljanske i mariborske oblasti
od 17. maja 1926, zvišal najvišjo za-
varovano mezdo od Din. 40.— na Din.
48.— na ta način, da bodo odslej
uvrščeni v XVII. mezdni razred le oni
delojemalci, ki prejemale dnevne mezde
nad Din. 40.— in največ Din. 48.—,
v novi XVIII. mezdni razred pa oni, ki
zaslužijo več kot 48.— Din. dnevno in
sicer znaša zavarovana mezda za ta
razred Din. 48.—.

Za delodajalce, spadajoče v novi
18. mezdni razred znaša dnevni pri-
spevek:

za slučaj bolezn	Din. 2.88
(1.44 za delojemalca)	
za delavsko zbornico	Din. 0.24
(0.24 za delojemalca)	
za borzo dela	Din. 0.14
(0.07 za delojemalca)	

Denarne dajatve po 18. mezdnem

razredu pa znašajo:

dnevna hranarina	Din. 32.—
dnevna porodnina	» 36.—
dečja oprema	» 672.—
pogrebina	» 1440.—

Naredba o ustanovitvi novega
mezdnega razreda stopi s 1. julijom t.
l. v veljavo. Ker se bodo torej od tega
dneva dalje predpisovali prispevki tudi
po tem mezdnem razredu obenem pa
odmerjalo tudi dajatve, je v interesu
prizadetih zavarovancev, da skrbje za
pravočasno pravilno prijavo dejanske-
ga zaslužka.

Na gornje se pravočasno opozar-
jajo vsi zavarovanci, ki spadajo po
citirani naredbi v 18. mezdni razred.
Kdor bi se pa za pravilno uvrstitev
pravočasno ne zanimal, se pač ne bo
smel pritoževati, če bo moral čakati
dajatve zato, ker bo moral urad šele
ugotovljati dejanski zaslužek.

Tržtvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

LJUBLJANA: julius 2.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 337—365
» » 'Zito—Rozs	» 200—
» » Ovesz—Zab	» 170—
» » Kukoricá	» 145—
» » Proszó—Köles	» 175—
» » Hajdina	» 255—
» » Szenó—Széna	» 50—80
» » Graj—Bab csres.	» 370—
» » zmésan—vegyes bab	» 150—
» » Krumpli	» 60—
» » Len. sz.—Lenmag	» —
» » Det. sz.—Lóherm.	» 2100—2500

BENKO: julius 2.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Biköv. Bika	6—	7—	8— 8:25
Telice Úszó	5—	6—	7— 8—
Krave Tehén	1:50	3—	5— 6—
Teoci Borju			8:25 9:50
Szvinýé—Sertés			12— 13:50
Mászt l-a—Zsirl-a.			22— 30—
Zmócsaj—Vaj			30—
Spé—Szalona			— 25—
Belice—Tojás 1 drb.			0.75

Pénezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	56:50
100 Kor. Budapest	= »	0.078
1 Schil. Becs	= »	8—
1 Kor. Praga	= »	1:67
1 lira	= »	2:25

Zürichben 100 Din = 9.14 sfrk.

Eladó jutányos áron egy
gőzcsep-
lőkészlet, huzatos egy éves, egy
vagon napiteljesítménnyel, Clayton
& Shuttlenworth. Megtekinthető
és kérdezősködni JOS. BAU-
MEISTER Maribor Aleksandrova
cesta 20 szám alatt.

K odaji je v Murski Soboti

lepa zídana híza, obsztojécsa
z 4 szobe, kühnya, spajz i
mala klet, velki ograd za
zelenjavo i szadovnim drev-
jom. — Pozvediti pri

trgovci **CZIPOTH VIKTOR** kereskedőnél
Murska Sobotá.

Eladó

Murszka Szobotában

szép családi ház, mely áll 4
szoba, konyha, éléskamra és
kis pincéből. A házhoz szép
nagy veteményes kert sok
gyümölcsfával tartozik. —
Érdeklődni lehet

Mlinske knjige

Trgovske knjige

Pergament papir

Creppapir

Pisemski in kancelarski papir
se dobi na veliko in na malo

pri

I. HAHN

Murska Sobotá.

Vsáki práznik, nedelo, četvr-
tek in soboto koncert. Svira
ciganska godba BARANYA.

Minden ünnep- és vasárnap
ugyszintén szombaton és csütör-
tökön koncert. Játszik BARANYA.

VELIKA **Meolic** NAGY-
KAVARNA KÁVÉHÁZ

Ne sajnálja az időt

se a fáradságot és győződjön meg sze-
mélyesen, hogy a legszebb Párti és
Bécsi kalapmodelok és kalapujdonsá-
gok legjutányosabb árban csak A. KI-
RÁLY divatárú kereskedésbe kaphatók.
Szalma kalapok backfischok részére 50
120 Din.-ig, szalma kalapok hölgyek
részére 75—175 Din.-ig. Szalmakala-
pok gyermekek részére 40—65 Din.-ig.
Gyászkalapok rendelésre 24 óra alatt
elkészülnek. Mindenemü kalap alakítás-
sok ugy mint formáztatás, átvarás és
festés a legpontosabban és a legolcsób-
árban készítetik. Ugyan itt nagy vá-
laszték női és gyermek harisnyákban,
kötények, bluzok pipere cikkek min-
denemü kötött áruban. Állandóan nagy
választék megtekinthető, minden vétel-
kényszer nélkül.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás

A. KIRÁLY

trgovina s klobuki, perilom in kratkim blagom
MURSKA SOBOTA (fő tér Berger-féle ház.)

Hirdessena

Morszka Krajina-ban